

ACADEMIA ROMÂNĂ

DIARIU BELETRISTICŪ ȘI ENCICLOPEDICŪ-LITERARIU CU ILLUSTRĂȚIUNI.

Din scrierile inedite alui SIMEONŪ BĂRNUȚIŪ
BCU Cluj / Central IV. University Library Cluj
Cu privire la Instrucțiune.

(Urmare)

Ma academia nu este de lipsă numai din punctul libertății — cu toate că nici de acesta nu se poate lăpăda nici o națiune, fără a veni în contradicere cu sine însăși, fiindcă libertatea se țene de natura națiunii și este un mijloc, fără de care nu-se poate dobândi nici o cultură — ci este de lipsă și pentru cea, că fără de conlucrarea ei nu pot face sporiu nici celelalte institute naționale, precum sunt școlile comunale, elementari, reali, gimnasiale și celelalte; mai ales, dacă se va lărgi aula facultății filosofice așa, câtă se între întrâna un politehnic întreg, atunci academia își întinde aripile preste totu câmpul cunoștințelor omenesci, și crește numai ideologi, ci și omeni practici pentru toate indigențele societății, luminează cu razele sale ca dintr'unu centru toate științele, udă ca un riu toate grădinile celorlalte institute, ca să înflorască întrâsele știința și să aducă fructu, fără de academiă toate școlile sunt orfane, ea le nutrește pe toate, ea le apără ca o mamă pe fii săi, academia însuflă inimă învățătorilor și învățăcelilor ca să nu se urască pe calea științei, sub aripile ei să adapostescă societățile literare și de

acolo își tragă spiritul vieții sale, din trâna esu barbații națiunilor, care le ducă gloria și numele în totă lumea; pentru cea și istoria încă arată, că nici o națiune barbată, din câte au fost până acum, nu sau lăsată fără de atari institute, Grecii au redicat academiă numai în patria lor, ci și în Italia, și astăzi le aflăm la toate națiunile luminate; numai națiunea noastră se nu sântă încă altă lipsă, afară de lipsa besericilor și mai marii ei numai lipsa teologiei? ci cugetați, o Români! și veți afla, că desu nu pot fi omenii fără de beserică și fără de teologie, ma necesitatea unei academiă cu atât este mai neîncungurată pentru națiune, fiindcă națiunea este legată de lumea acesta cu trupă cu sufletu cu totu (telluri ad scripta est), iară persoanele cele firești nu sunt legate de viața acesta singură, pentru ele este altă viață mai bună, și întru speranța acesteia își alină dorerile și se mângăia, dinconră pentru națiune nu mai este altă viață nicăiri afară de lumea acesta, pe națiune o au făcut natura ca să fie pre pământu până ce va sta pământul, fericită, seu nefericită, dar' nu numai dupăcum îi va fi dată dela ursită, ma după cum își câștigă ea de poterea sa o stare mai bună seu mai rea; ajunge, că raiul și iadul națiunii este aici pre pământu și națiunea română încă și-ar' poté face paradisul pre pământul seu, că

este bună și frumosă însă atunci sar' cădea ca să-și unescă toți Româniii poteriile la lucrurile acele, care le vedu, că sunt de lipsă pentru toți.

Dacă arde o stradă întregă demineța în ore care urbe din America, pe sera în ziua acea sunt făcute iară toate casele, și oamenii întră în trânele pe nopțe ca și cum ar' fi fostu numai un visu focul de demineța, o națiune, ale cărei aședă-minte de cultură iau arsū de-odată cu casa înainte de o mie de ani, de ce nu se mai apucă ca să le rădice? dacă ne uităm la institutele cultu-rei altorū națiuni, putem dice, că lumea asta este paradisū adevăratū pentru ele; cum sunt regulate țerinele și câmpii lorū, întru adevērū ca grădinile paradisului! cum strălucescū dede parte museele și academiile lorū ca nișce palaturī împărătești! câtū sunt aceste de înfrumșețate cu iconele eroilorū națiunii, cu statuele fundatorilorū lorū și ale bărbatilorū, cari și-au cășcigatū merite nemoritōrie cătră națiune cu știința și cu faptele lorū! numai tu se dormi ca mōrtă națiune descindētōriă dela dēi nemoritōri! numai tu se rētăcești încă în întunereculū evului de mijlocū? numai fii tēi se n'aibă nici atāta amōre cătră tine, ca să-și rădice macarū unū aședemētū, care este întogma de lipsă pentru toți, nici ambițiune, ca să plece odată și ei în numele sēu pe calea cea gloriōsă a cultu-rei, pe care mergū națiunile, cele ce mai amă binecuvēntarea lumini și a păcii decâtū blăstāmulū întunerecului și alū resbelului? Tigrii și lei se unescū, simiele cele mari, orangutanii din deșerturile Africeii se ostescū regulatū așupra negrilorū, și-i alungă dela focurile lorū, numai fii tēi se nu se pōtă însoți nici la unū scopū, numai ei se se desmente unii pe alții ca se o se apuce de nimică dīcundū: cine șci încă ce o fi; ma ce va fi? acea ce au mai fostū și ce este și astăzi la tōte națiunile, a cărorū sōrte depinde dela nișce patricii desbinați între sine, cari nu vorū a se înțelege la nici unū scopū comune pentru că nu suntū însuflețiți de spiritulū binelui publicū, trāescū pentru sine, și morū pentru sine.

Deșcēptă-te din somnū, națiunea mea! iacă sōrele e susū și-ți luminēză ca se veți unde suntū pietrile cele mai bune, și piniī cei mai drepti în munte, iacă și pietrile înseși tē chiamă ca se le dai o formă mai frumōsă decâtū acēsta care le-au datu-o ōrba întēmplare, și de ce se nu pōtă cioplī și mâna Romānului, cāndu-i vedemū pe barbari cā facū lucruri mai mari decâtū romane? deșcēptă-te dar', o națiune amată! deșcēptă-te odată de îți fă casă, ca se nu te mai apuce pe afară altă iarnă, cā va fi pōte mai grea, și nu vei putea suferi, aprindeți farulū științelorū, până ce nu se lasă nōptea preste Oceanū, cā va fi pōte mai înfricoșată și nu vei potē scāpa! nu uita, cā națiunile domnescū cu știința, fiinducă știința e potere, și știī, cā, pe cāndū e lumea, totū-dē-una au domnitū celū mai tare preste celū mai slabū, precum dicea Germaniī lui Tacitus :

„Iura nostra in viribus nostris!“ Disi.

(Va urma.)

GREȘINDŪ ÎNVĒȚĂMŪ

— *Novelă.* —

(Urmare).

Pe lângă bancă tufe de mălini și iasmini, formau unū semicercū, deschisū cătră cărare și cătră grupulū celū de flori. — Bētrāniī povesteau pe cărāri, acoperiți de tufe de lângă bancă.

Și ajunși până aci — tinērulū a cutețatū cea ce doria atātū de dulce, la ce atāta visasē.

— Domnișōră! Ești atātū de bună și atātū de frumōsă, ești tinēră și ai sufletū plinū de dragoste, de bogăția virtuțilorū, și de promisiile ceriului, — ești unū āngerū chiamatū a ferici. Va fi unū omū în lume, căruia D.-dēu i-a fostū bunū și darnicū, și i-a meritū, ca d.-ta să-i adici fericea. Permiteți — — permiteți se fiu eu acelu fericitū — dīse tinērulū cu vorbă tremurātōre; și stātū, privindū la ea, așa, ca și cum priveșce pēcātosulū la ceriū, așcēptāndū darulū binelui.

Aurelia nu rēspunsē. N'avea curagiū, sēu nu putea de baterea inimei. Fația-i era rumenă, cu ochiī privia la cele două flori ce le țēnea în mână, și sufletulū i era beatū.

— În acestū momētū — continuā tinērulū — în acestū momētū sunteți stāpānă preste sōrtea și preste viitoriulū meu. Destinulū meu e se fiu fericitū sēu nefericitū, — dragostea mea n'are margini și cale mijlocie nu affu.

Pe fruntea copilei se înboburau neșce picuri mārunți de sudorī — rōua demineții fericiții, — și sficioasă, și tremurātōre, își plecā capulū pe sēnulū lui.

Tinērului i-se părea cā i-se opreșce respirarea și se simța îndeitū.

În apropiare se auțiau doi porumbi gurliundū și în tufișū o pāsēruică își desmierda puiți. — Sōrele era serinū și caldū, albinele zizāiau prin iarbă și mirōsele îmbētau. — Cōlea înainte lorū, prin inima din grupū se jocalu fluturiī, și în inima tinerilorū fiorile cele dulci a dulcelui amorū.

— Aureliă, — eu suntū celū mai fericitū moritoriū. În estasulū acesteii fericiți spunemī vorba cea mai dulce: unū da.

Aurelia își ascunsē ochiī pe sēnulū lui și i șopti: da.

Tinērulū se plecā, și-i sărutā fruntea, ca și cāndū ar' săruta o icōnă sântă, dela care așcēptā darū și ajutoriū.

Bētrāniī se apropiaserā.

— Aureliă — dīse domna Dorneanū — știī câtū ești tu de norocōsă? Florile tale tōte-sū prinsē.

»Norocōsă« — cugetā Aurelia. Până acuma n'a pusū pondū pe cuvinte. Acuma pune. — O dechiarāțiune de amorū, o sārutare, au farmeculū, cā facū fată mare din copilă.

Bētrāniī se pusēră și ei pe bancă; iar Aurelia — pentru de a-și ascunde taina ce i o trada fația cea rumenă, se scolā și mērgundū prin iarbă, începū a culege flori de cāmpū.

O servitoare veni în fugă și dispuse:

— Dă-mă Binescu v'ășceptă în salonu.

— A! dă-mă Binescu! Sermana femeia — dispuse dă-mă Dorneană, — și sculându-se, porni.

— Într'adeveru sermana femeia — dispuse bătrânul. Căci nu e mai scumpă decât sănătatea.

— Dă-mă Binescu e morbosă? întrebă medicul.

— Cunoști-o dle doctoru?

— Dă-mă Binescu — se cugetă tinărul — unu nume cunoscutu. — Așa-mi vine de cunoscutu, dar' — nu-mi aducă aminte.

— Ei — din jurnale. — Ilu vei fi cetitu în jurnale; căci câteva zile tote jurnalele fu pline cu casulu bătrânului Binescu.

— Așa e. În jurnale l'am cetitu, — ceva pățaniă o fi avutu, ceva jafu, mi-se pare.

— Jafu, într'adeveru, — jafu, în totă forma. — Omenii se facu totu mai rei, și cei rei totu mai îndrășneți, — dău nu știu unde vomu ajunge.

Pe tinăru nu tare-lu interesa jafulu lui Binescu; pe elu ilu interesa Aurelia, care âmblandu prin iarbă, mai furișă câte-o privire la elu.

Dar' bătrânulu, vorbitoriu ca bătrâni cu umoru bunu, începū povestea.

— Binescu, unu omu altmintrenea avutu și de rëndu — are dragoste multă cătră natură, se ocupă cu mare predilectie de pomăritu, de stupăritu, și în genere de grădinăritu.

Are o vilă frumoasă afară de orasu, — și grădina lui într'adeveru e o oglindă a unei economii raționale și frumoasă. — Acolo șede bătrânulu de primăvera până tōmna, și se delectăză în lucrurile lui.

În zilele trecute o păți sermanulu bătrân. Într'o nopte veniră hoții și-lu jăfuiră.

Aurelia se întōrsē îndereptu și ședū pe bancă. Măna i era plină de flori de câmpu. Și luându o flōre albă, își făcū oraclu din ea și începū a o dubi. »Mē iubeșce, nu mē iubeșce.«

Tinărulu arēta că ascultă povestea bătrânului; dar' ochii lui și gândulu lui la Aurelia, care își consulta oraclul cu mare evlavie.

Spunū că i sar' fi răpitu lucruri prețioșe — continuă bătrânulu. Nu-i vorbă, — au lucruri forte de prețu. Avuți suntū ei, și avuți au fostū din părinți. Lucruri antice, lucruri de valōre poți se veđi la ei, cari te uimescū. Apoi ce se faci — nenorocire.

Aurelia începū altă flōre.

Tinărulu Filipescu era curiosu: ore ce se arată, ore ce spune oraclul.

— Dicū — continuă bătrânulu — că moșnegulū sa portatū bravu. A descărcatū pistolulū — ba spune singurū că ar' fi întâlinitū pe unulu dintre hoți. Dar' — i-sa părutū. Hoții sau dusū — ca pasērea.

Aurelia făcū o față dulce și mulțumită, și privi pe sub gene la medicu. — oraclulū vorbia bine.

— Dar' ea — sērmăna dōmnă — de o compacție slabă, cam bolnăvicioasă — de atunci n'are

đi bună. Tremură la totu sunetulu, spunū că amețeșce la orī-ce alterare, și nu-și mai vine în orī.

Mediculū făcea ca și cândū ar' asculta cu atenție; dar' mintea-i era la vecina cea drăgălașă. Bătrânulu se scolă, — și se scolară și tinerii. Și merseră în casă vorbindū.

În salonū damele conversau.

— Dlu dr. Filipescu — ilu recomăndă bătrânulu Dorneanū.

Tinărulu se plecā cu curtuosie, apoi ocupā locū.

— Imi pare forte bine de d.-voștră domnule doctoru. Io-sū o femeia bătrână, și trecută prin multe nenorociri; am multă lipsă de medicu. Și d.-voștră sunteți atātu de bine recomădatū — imi pare bine de ocăsiune.

Tinărulu medicu făcū complimentulū obligatū.

— Vē și rogū dle, aveți bunătate și mē cercetați. Strada cetății nrulū 24, etagiulū primū, în drēpta, ușa 20. Înscmnațivē dle doctoru.

— Nu voiū uita stimată dōmnă.

Dōmnă Binescu stătea în peciōre, voia se plece.

— Însēmnați dle doctoru — dorescū se vē consultežū cātu mai curundū.

Mediculū se-i făcā destulū, scōsē portmoneulū, ilu deschisē și luā cerusa.

În portmoneu se vēđiū inelulū cu briliante; și dōmnă Binescu țepā, ca și cândū i-ai tăia în carne, și cădū josū leșinată.

Sărirā toți spăriați.

Aurelia înspăimētată țepā și ea, și eși din odaie. Mediculū sări îndatā într'ajutoriu. Bătrânulu Dorneanū își perdusē capulū și dōmnă Dorneanū stătea palidă ca unū chipū de cēră.

Nici unulū din ei nu se înădăia ce i-a venitū, pentru ce a leșinatū.

— Slăbiciune — dispuse mediculū, — și o pusē pe unū divanū.

— După acea i-a pipăitū templele și pulsulū, și sa pusū pe unū fotelū față cu ea.

— Are lipsă de odihnă — dispuse mediculū. După unū timpū își va veni în orī.

Stătură așa unū timpū până ce se mai linișciră toți, — apoi mediculū se scolă și dândū instrucțiunī pentru bolnavă, se depărtā.

Dupăce eși mediculū, dōmnă Binescu deschisē ochii și se uitā în jurū, ca și cândū ar' căuta pe cineva, de care se teme.

— Inelulū — dispuse cu voce slabă — inelulū.

— Ce inelū, pentru D.-dău?

— Inelulū meu.

Dōmnă și domnulū Dorneanū stăteau ca înlemniți.

— Vēđutulați? Inelulū meu! În portmoneu, inelulū meu.

(Va urma.)

V. R. Buticescu.

IUBIREA CEA DIN URMĂ

— Novelă. —

(Urmare.)

Multu timpu a trebuitu să trecă până ce se reînșănătoșă Micheline. Constituțiunea ei fiindu totalu sdruncinată de suferințe, numai forțe încetū, își potea recăpeta poterile. Cu câtă gingășiă deosebită veghiază dōmna Angele și Pascalū Kersaint acēsta flōre delicatā care începea să îmbobocēscă din nou. Nicī mama cea mai iubitoare n'ar' fi avutū mai multă stăruință și simțire în împlinirea chiamărci lorū. Ei se întreceau zimbindū în dragostea de-a sta lângă Micheline, de-ai căuta petrecere și de a-o servi. Încungiurată de aceste două inimī iubitoare, încântătoare copilă se simția atātū de fericită încātū la fie-care momentū respândia raze grațioșe.

Domneșulū meu, murmură ea, cu inima plină de recunoștință fi-voiu vre-odată în stare de-a vedē, într'altū chip decātū prin vorbe deșerte, totū cea ce-mī inspiră atāta generositate? Dorere! asta n'o potū prevedē. Și cu tōte aceste cu câtă bucurie mi-ași jertfi viēța, numai se-mī împlinescū dētorința ce-mī impune inima!

Pe încetulū Micheline începū să-si recăscige poterile și se se însănătoșeze. Pe fația ei dulce începurā a se ivi iarāși fragedele colorī ale junetei. În ochiī ei se reflectau raze vii luminōse. O armonie din cele mai alese se adăogea în fie-care și la formele corpului ei. Tōte grațiile, tōte frumsețile cu carī o înzestrase natura, apăreau cu multū mai strălucitōre și mai curate, întocmai cum sclipeșce verdēța și florile la drăgălașele raze ale sōrelui, după o furtună.

Primăvera, o primăverā blândă și veselă reînsufleța tōtā firea. Ea făcea să circuleze sunculū ascunsū sub scōrța arborilorū și redeșcepta glasulū amuțitū alū paserilorū. Asemenea și grădina în care se plimba convalescenta era deja plină de flori de liliacū și de melodii. Influența șilelorū frumōse contribuia multū a grăbi deplina însănătoșare a Michelinei. Aerulū înbalsamatū alū primăverei este unū mijlocū puternicū în potriva slăbiciunei corpului și a tristeței inimei.

Intr'o deminēță tinēra fatā ședea pe unū patū de caprifoi și lucra la o cusătură. pe cândū Pascalū i-i cetia o meditațiune din Lamartine, dōmna Angele scoborī treptele peronului și se îndrepta spre ei. Deși fația-i era linișcitā; totuși unū observatoriū ar' fi potutū băga de sēmă urma unei lacrimi pe lumina ochilorū ei.

Micheline și Pascalū se rēdicarā cândū o vēdurā.

— Așa-dar' totū e adevēratū că ne părāșeci? o întrebā Kersaint.

— Suntū silitā, răspunsē dōmna Angele. Scumpa nōstrā copilă se aflā minunatū de bine. Prezenția mea aici nu mai e de lipsă; ea e reclamatā fără amânare într'altā parte.

— Adevēratū, dōmnă. D.-ta trăiești mai cu deosebire pentru binefacere. Nu te mai oprescū.

— Rēmâneți cu bine, amicii mei, rēmasū bunū! șisē contesa. Și îmbrățișā pe Micheline.

Acēsta se încē în lacrimi.

— Celū pușinū, te voiu revedē îndatā? murmurā ea.

— Prea multū m'am obicinuitū cu pretinia d.-tale, prea frumōsa mea, decātū ca de aci înainte să nu cautū a te cerceta. Voiū reveni.

De-ōrece tinēra copilă încă totū plāngea dōmna Angele i-i șisē:

— Ei, mângăie-te copilă. Nu mē fă se-mī perdi curagiulū. Eu plecū însē d.-lū Pascalū rēmāne cu d.-ta, și trebue să te simți fericită avēndū unū tutorū atātū de bunū și devotatū. Orfana aūdindū cuvēntulū »tutorū« se părū a fi uimitā. Cu tōte că acestū cuvēntū nu-i isbia urechia pentru āntāia-datā, dar' până atunci ea nu-i dasē nicī-odatā atențiune.

Printre vēlulū umedū alū ochilorū sēi, aruncā o privire iutrebătoare la Kersaint, carele roși pușinū și rēmasē în tăcere. Micheline i-i observā zăpăcela în care se afla, bănuī că la mijlocū trebue să fie ceva minciună delicatā și se rețēnū de la ori-ce observare.

Contesa nu veduse nimicū din acēsta scenā mutā. Pecândū contesa voia să se depărteze, Pascalū o oprī și i-i șisē:

— Dōmnă, uiți de a cere milā pentru șeraci.

— Astădi pentru āntāia-datā vēdū că mi-sē întimplā acēsta, răspunsē ea. Sēmțindu-mī inima atātū de mulțumitā nu-mī mai adusei aminte sē cerū milostenie.

Cândū se vēdiū singurā numai cu Pascalū sub coperișulū de frunzișū, Micheline cădiū pe gânduri. Cu multā părere de rēu se gândia la contesa.

— O vomū revedē, ni-a promisū că se va întorče, i șisē Kersaint Pascalū cu scopū ca sē o smulgā din starea ei gânditōre.

— Ah! am speranță, răspunsē tinēra copilă emoționatā.

Dupā o paușă, începū iar' să vorbēscā cu înfocare.

— Cum se face că dōmna Angele mē crede de minorēna d.-tale?

— Am spusū o minciună mare.

— D.-ta? . . . Pentruce?

— Pentruca în fația lunei se am unū dreptū de a te protegia.

— Așa . . . înțelegū, șisē Micheline cu unū aerū gânditoriū.

— Și d.-ta i-mī vei ierta, nu e așa?

— Ar' trebuit sē fiu o ingratā ca se nu-ți iertū. . . . Insē ori cātū de legitimatā ar' fi, în fația unei intențiunī bune, șisē ea, o minciună mare, de bunā sēmă este unū lucru rușinosū, și n'ar' fi

cu cale ca să mă stăruiești pe lângă ea, domnule Pascalu.

Kersaint surisă.

— Iubesc și respectez adevărul, disă elu. Totuși i-ți mărturisesc, că după părerea mea nu trebuie să schimbăm nimic din ceea ce a făcut mai mult întâmplarea decât voința mea. Lumea mă crede de tutorul d.-tale: ei bine! fe, eu primesc asupra-mi și îndetorițiile de tutoru.

— Așa gândești?

— Ascultă-mă Micheline și înțelege-mă bine...

— N'ai pe nimeni în lume, nici o legătură nu te lipește de nimenea, și nu ești încă de șeptespredece ani. În vârsta d.-tale, în starea d.-tale, viața e impresurată de primejdii serioase și mai ales aici în Paris, în acest mare vârtej! În interesul d.-tale zace deci ca să fi condusă de o mână puternică și sigură. Grijă asta lasă-mi-o în sarcina mea. Calitatea mea de tutoru i-mi dă dreptul de a veghea asupra d.-tale. Învoiesc-te ca să am acest drept. Fortarea mea, mă juru, i-ți va dovedi dacă am făcutu în susținându-mi tutoria pe cale nedreptă, și însuși sufletul mamei d.-tale să va bucura vădându-te sub tutoratul meu.

Micheline asculta și nu răspundea de loc. Să părea că nu se putea hotărî.

— De patru luni de zile, urmă Pascalu cu voce apăsată, i-mi frământu mintea, gândindu-mă la presiunile și viitorul d.-tale. Viața mea era un gol, d.-ta l'ai umplut. Mi-ar' veni greu să mă vedu iar în singurătate, să încetez de a-mi întinde aripile mele binevoitoare asupra vieții d.-tale.

Am iscoditu legea, în speranța că-mi va oferi un mijloc de a escorta după totă cerința un tutorat față de d.-ta. Însă dorere, legea mi sa arătată vitregă. Numai prin un testament al mamei d.-tale mi-ași fi putut însuși acest drept. Însă sermana femeia numai atâta timp a avut ca să te pôtă încredința grigei lui D.-țeu. Ah! Sunt convins că dacă în momentul de pe urmă i-ași fi disă: Lasă-mi mie orfana, ea va fi copila mea, reposata mamă ar' fi avut atunci încredere în mine, mi-ar' fi strinsu mâna și mi-ar' fi răspuns: »Mă învoiesc« căci omeni în momentele morții trebuie să cetască până și în adencul inimei.

Acăta explicare atinsă adencu pe tinera fată. Ea se învoi ca să trecă de minorăna lui Kersaint, însă cu o condițiune: adecă ca cele trebuincioase vieții să și le căscige ea însași prin lucru.

— Acăta am prevădu-o, i disă Pascalu, mâne vei intra într-o casă comercială.

— Ah! asta e o veste bună! i-ți mulțumesc. . . . tutorul meu! răspuns orfana suzidend.

VII.

În ziua următoare, într'adevăr, Pascalu însuși o conduse pe Micheline la o casă vechie ce făcea negoții cu pânzăriă, care totu-odată să bucura și de renume mare comercialu, și în parte și de încrederea tuturor. Multă trecere și un favor deosebitu află Micheline la conducătorul acestui

stabilimentu mai ales în urma împrejurării că familia Kersaint i-i făcuse odinioară un serviciu însemnatu. Acăta primire căldurosă o întâmpină tinera copilă, fără îndoială din motivul că Pascalu o prezentase de adoptiva lui. Pasul acesta l'a făcut Pascalu numai din temere ca nu cumva știindu-se adevărata stare de părăsire a orfanei să deșepte bănueli grele și să-i causeze rău. Prejudiciile câte-odată sunt atât de bizare încatu o copilă sermană, numai din împrejurarea că este lipsită de familie, fără spriginu legalu, însuflă un feliu de neîncredere, chiar' și sufletelor celor mai binevoitoare. Isolarea, dorere! este o presupunere defavorabilă, ba aprăpe o vinovăție.

Dupăce reintorsă acasă și se vedu singuru în mica lui odaia, Pascalu sêmți că ceva i-i apasă inima. Totu ce-lu încunjura i-să înfătoșa în color melancolice și triste. Unu feliu de esaltare dorosă îl cuprinsă. Credu că aude tainica voce a odaiei imputându-i că a intrat în ea. »vii deci ca să o înlocuiesci? i-i dicea acăta voce. Nu înțelegi că acăta ar' fi un feliu de profanare?« În acestu momentu zări pe căpătăul patului capetulu unei bucăți de muselină. Era o mică scufie ce o uitașe tinera fată. Pascalu o apucă dând unu țipetu de bucurie.

— Ah stăi! ce-i asta cu mine? să întrebă elu numai decâtu cu uimire. Ce naibă! vederea unei carpe mă mișcă până într'atâta! Dacă a-și fi de douăzeci de ani și înamorată atunci a-și mai înțelege! Însă, dorere! anii mei douăzeci sunt prea departe de inima mea, decâtu ca să-mi fie iertată a împrumuta dela ei însuflețirile și iluziunile dragostei.

După o pauză, i-și continuă vorbirea privindu la muselină cu o espresiune nespūsă de gingășie:

Scupă relicvia, disă Pascalu, tu deșepti în mine, fără îndoială unu sentimentu misteriosu care zace ascunsu în fundulu fie-cărei inimi omeșci și care eshalază de-acolo mai iute seu mai trădiu ca o plăcută mirismă, tu deșepti în mine simțemutul părintescu. Ah! te salut, impresiune mie pân' acum necunoscută, curată și nevinovată emoțiune. Te salut cu bucurie, căci tu-mi dai o nouă viață! căci tu-mi deschidi înaintea ochiloru o privelișce suridătoare, de gingășie la care nici nu mă gândeam. Pascalu încântat, sărută mica scufie, apoi o aședă iarăși pe căpătăiu, eși din odaia și se sui în mansarda sa, în care, în urma unui scrupulu poeticu încă totu locuia.

În fie-care di petrecea câteva ore în sanctuaru, cum dicea elu. Aici chiama elu grațiosa fantomă a aceleia care lipsia; și dupăce să satura de a vorbi cu ea într'un limbagiu dulce de visătoriu — aiurare nebunescă! să reintorcea în atelierul seu, fericitu că simte cum unu puternicu interesu i-i umplea inima pe care o creșuse închisă pentru totu-dé-una.

Sera, câte-odată, în speranța de-a vedé pe protegiata sa, își îndrepta pașii spre casa unde ea lucra.

Dacă atunci poté sê zărésacă prin perdele umbra tinerei fete, sê reintocea deplinú mulțumitú. Iar' dinpotrivă dacă întimplarea nu i-sê arêta favorabilă dorinței sale, sê îndrepta spre casă cu inima rănită și gânditorú.

Unú momentú de fericire cu tóte aceste i-sê promise, după care așcepta nerăbdătorú. Sê stătorisê adecă, ca Micheline sê petrecă de două-ori pe lună la acela pe care lumea îlú credea că e tutorulú ei. Celea de-ântăiú cincispredece zile îi părură lui Pascalú că nu sê mai isprăvescú. În așceptarea lui chiar' și numai timpulú de o ȓi și o nópte i-sê părea vécuri întregi. În fine rêsări și sórele acelei ȓile ce trebuia sê-i împlinésacă speranța lui cea mai arȓetóre.

Pascalú sê grăbí a da unú aerú sêrbătorescú locuinței care avea sê primésacă pe orfana iarăși în sinulú sêu. În tóte părțile aședă florí; deschisê tóte terestrele pentruca rađele aurite ale sórelui sê lumineze odaia; Pascalú ar' fi voitú, de bună sémă, și îi părea că nu póte îndupleca paserile ca sê vină și sê sbóre cântândú pe dinaintea fe-restrilorú, căci în mintea lui învăpăiată ar' fi doritú ca Micheline la întrarea ei sê fie salutată cu ovațiuni de parfumú, de lumină și de melodii armonioșe.

(Va urm.)

DIN VIÉȚA DE BUCUREȘCI.

Unú romanú. — O vóce mai pućinú. — Trei execuțiuni. — Cinste negustorésacă. — Scăderi de acțiuni și de petreceri. — Pă-nurie literară — Ștudentii portugezi. — Stilú cu imagini.

Î-mi începú cronica cu sfêșitulú unui romanú: unú desnodămêntú *à la Werther* ce ne lámureșce odată mai multú pentru ce evenimentulú morței tinêrului Jerusalimú — cu tóte că aparținêndú altorú personagii — sfêșeșce atâtú de fiorescú romanulú tineretii patriarchului dela Weimar; pentru ce este o conclusiune atâtú de logică, încátú scriitorulú n'a avutú nici o silință ca sê le lege împreună, iar' cetitorulú nu póte sê observe nici decum substitúțiunea. Deosebirea este că în loculú unui secretariú de ambasadă, noi avemú unú militarú și în loculú loviturii sgomotóse de pistolú, otrava discretă.

Luni deminêta (21 Maiú 2 Junie) căpitanulú A. Guriță își punea capêtu ȓilelorú în locuința sa din strada sórelui — ce contrastú! — Nrlú. 13 — numărú fatalú! — Mai hotărítú decâtú Faust, elú a deșertatú fără hesitare cupa mortală ce-si pregătise.

Dar' i-mi cereți negreșitú și începutulú romanului. . . Căci, într'adevérú, e unú romanú așa de dorerosú, totú așa de grozavú ca și sfêșitulú eroilorú. ȓicú eroilorú, pentru că în loculú Lottei pe care Goethe o vedea fericită prin iubirea lui Kestner și în mijloculú copiilorú ei, Guriță nu avê dreptú mângăiere decâtú unú mormêntú: Corina

Urechia, véra și logodnica lui, sê stêrneșce în același chipú tragicú, în flórea vârstei și a frumsetei. Despărțită de primulú ei soćiú, ea era în ajunú de-a sê însoći cu vérulú ei, și singura piedecă ce sê mai opunea acestei uniri — gradulú de rudenie — fusesê inlăturată prin dispensa regală. Tocmai însê cândú totulú era pregătítú, și nimicú nu sê mai împotrivia împlinirii viitorului ce le suridea cu dragú — atâtú e de adevêratú că nu potemú fi siguri de nimicú în lumea acêsta! — gingașă fică a cunoscutului nostru istoricú i-si curma tinerele-i ȓile într'unú modú violentú, dar' plinú de poesie: ea fú gătítă îmbrăcată în gătela ce-si pregătise vai! pentru o nuntă mai veselă, și impresurată de flori — surorile ei de tinerețe și de gingășie!

Î-si închípueșce ori-cine dorerea nenorocitulú logodnicú care, lovitú crudú de acêstă pierdere, rêmasê adêncú abătutú! Tóte gândurile lui erau concentrate numai în *memoria scumpei dispărute*, cum o numeșce elú în dedicația conferinței sale despre *Masivulú Buc-gilorú*, tênută în ședința publică a societăței geografice române, la 25 Februarie, și tipărită în luna lui Aprilie. Astfeliú

Perdutú pe gânduri, singurú în lumea
Plină de dolii și de misterú,

elú petrecea óre întregi la mormêntulú ei pe care-lú transformase într'o frumósă grădiniță, până cândú, învinsú de dorú, a plecatú s'o întâlneșcă într'altă lume mai bună, ȓicându-și de sígurú ca poetulú:

Acolo din isvorulú doritú cu însêtare
Voiú bea și regást-voiú speranță și amorú,
Și-acelú idealu bine doritú de ori-și-care
Ce n'are încă nume în traiulú moritorú!

Spunú că lângă patulú lui sa găsitú unú volumú din poesiile lui Alfred de Musset, poetulú tinereței; pe o canapea era întinsă o rochie — a ființei iubite — presărată cu foi de trandafirí; ilusiuni de tinerețe și visuri de amorú; în părete calendarulú, opitú la 14 Martie, ȓiua fatală în care, cu cursulú ȓilelorú ei, încetasê și rostulú vieței pentru elú, sê afla învêluitú în zăbranicú negru; iară pe mész, printre foile de hârtie împrașciete, una porta acêstă cugetare:

»Ierburile ce vorú creșce pe mormêntulú meu și paserile ce sê vorú aședă pe elú, vorú fi fericite, căci vorú cunóșce amorulú.«

Și cu tóte acestea elú, care l'a cunoscutú, a fostú atâtú de nenorocitú!

Acêstă îndoită sinucidere a produsú o impresie cu atâtú mai durerósă, cu câtú causele parú mai neexplicabile, cea ce a făcutú pe mulți ca sê-și șoptésacă despre unú teribilú secretú de familie, care făcea cu nepotință însoćirea lorú. Neavêndú dreptulú sê întrâmú în tainele vieții de familie depunemú o lacrimă pe mormêntulú acestorú tinere victime ale miseriei omeneșci! . . .

* * *

Unu altu doliu e mórtea lui Nicolae Bibescu, fiulul prințului George Bibescu alungatú de revoluțiunea de la 1848.

Cunoscutú mai multú în Francia, unde sa în-suratú și în acáruí armată a luatú parte în campania din Algeria — cândú a fostú decoratú cu Legiunea de onóre — și în rêsboiulú franco-germánú, elú era puçinú cunoscutú în sfera nóstrá politicá, în care nu intrasé de-almintrelea decâtú abia de doi ani; era însé mai cunoscutú prin încercarea de-a aclimatisa la noi industria fabricárei zaháruí, spre care scopú instalasé pe frumosulú domeniu de la Chitila o mare fabricá, a cárei zídire calétoriulú o zárezce din trenú. Dar' încercarea n'a reușitú și a dusú pe proprietariulú ei la unú falimentú alú cáruí resultatú a fostú perderea întregii sale averi.

D. Cogálniceanú, printr'unú discursú elocinte rostítú la înmorméntarea rêmáșitelorú defunctului, ce sa făcutú Joi (în 24 Maiú 6 Iunie), ne-a schi-tatú figura și activitatea lui Nicolae Bibescu care i-și cășcigase simpatii numérose de cândú — o luná în urmá — párasindu-și jetulú de zácere, veni în Camerá spre a lua cuvéntulú, în ședința de la 26 Aprilú 7 Maiú), în contra fortificațiunilorú. Și cuvintele acestui moribundú, care din cauza slábi-ciunei în care sé afla cerusé voia sé vorbésca șe-déndú, au făcutú o impresie adencá, chiar' asupra deputațilorú majorității, cu tóte cá numai spre porniri serióse nu erau înclinați în díua acea. Sé șcie cá în deminéta acea ei fusésérá invitați la o partidá de plăcere la forturi, a cárorú cesțiune era la ordínea dílei în Camerá, spre a-și da séma de lucrári, cu care ocașie li sé servi la Chitila unú pránzú somptuosú. Într'adevêrú, fortificarea stoma-churilorú și a ideilorú era de neapáratá trebuința pentru a sé capéta convingerea necesității fortifi-cațiilorú, lucrári a cárorú aprețiare și constatare nu erau de-alfeliú nici decum de competența și de specialitatea legiuitorilorú nóștri.

Cu tóte acestea creditulú sa votatú și o vóce din cele cari au atacatú fortificațiile totú cu ne-succesulú pe care — după atátea milióne aruncate în vèntú — suntemú în dreptú sé-lú sperámú și de la ghiulelele inamice, — a tácútú!

* * *

Dupá D. Sturdza la senatú, D. Catonú Leca la Camerá, a rēdicatú cesțiunea moșcenirei Musicú, tranșatá, grație stáruințelorú unui ministru cu senti-mente străine, în favórea Grecilorú și în paguba Ro-mánilorú macedonení. Cunoșceți acéstá afacere care a amáritú pe Românii din tóte unghiurile, de la Pínd și pán' la Tisa, și în care unii distinși báb-bați ai nóștri — dupăcum recunoșce *Tribuna* a trebuitú sé-și ia, apárándú pe ministrulú vinovatú, cea mai ingrátá sarciná. Sé sperámú cu D. Nicolae Jonsescu, cá acéstá discuție va fi o lecție buná pen-tru ministri constituționali și cá rēsunsetulú tristú ce acéstá tristá afacere a avutú, va face ca pe viitoriú ori-cine sé fie mai cu luare aminte, cândú

e vorba de a sevêrși asemeni acte jicnitóre senti-mentului și intereselorú naționale.

* * *

O altá execuție a fostú a deputatului tēranú și tērānescú de Argeșú, prinsú în flagrantú delictú de vëndare de influență pentru înaintarea la gradulú de gardí de artilerie a patru elevi cari, dreptú ultimú mijlocú pentru a face sé li-se recunóscá drepturile, i-au datú nișce chitanțe, recunóscundu-i-sé dētóri cu suma de o mie lei. De-atunci i-a rē-masú numele: *Deputatului-chitanță* séu *Deputatului-gardă*. Cu privire la acéstá din urmá poreclá unú díariú liberalú a publicatú sub titlulú de *O dí ucci-dentatá*, o amusantá cronicá pe care regretámú cá spațiulú nu ne permite s'o servimú cetitorilorú nóștri.

Dacă însé cronicá e hazlie, în schimbú lu-crulú e fórte tristú, cu atátú mai tristú cá depu-tatulú în cesțiune represintă colegiulú alú treilea și a venitú în parlamentú eșindú din mulțimea tē-rānescá, ale cárei interese și dorințe trebuia sé le apere. Nu e vorbá, sé găsescú pretutindení și în totú-dé-una ómeni corupți, cari profitá de posi-țiunea ce li-sé incredintézá, spre a sé ingrigi mai multú de interesele lorú personale — fie și prin mijlócé imorale — decâtú de interesulú generalú. Dar' cândú asemeni lucruri sé descopere aiurea, ele suntú stigmatizate după cum meritá. Ast'feliú sa întâplatú în Francia cu Wilson Denunțatú cá a traficátú cu mandatulú séu de deputatú și cu calitatea sa de ginere alú președintelui republicei, spre a cășciga bani, unú strigátú de indignare sa redicatú în tēra întrégá și, cu tóte cá Curtea ilú achitase, cândú a îndrāsniťú sé-și reia loculú în Camerá, colegii séi deputați își párasirá locurile demonstrativú și președintele redicá ședința, — ceia ce adusé și cáderea președintelui republicei, Grévy.

La noi, colegii séi sau mulțumitú numai a-lú obliga sé cērá intervenția justiției care — dacă va apela la cea militará — va oséndi totú pe hoții de págubași.

* * *

O a treia execuție — suntemú în plinú tero-rismú — ea sa sevêrșitú în ședința de la 31 Maiú (12 Iunie), a senatului, cândú dnii Fleva și P. Grá-díșteanú au interpelatú guvernulú asupra conduitei puçinú cuviincióse a unuia dintre Edilií nóștri, cu-noscutulú șefú alú serviciului acciselorú comunale, față cu soția unui colonelú. Fíindú suferindá, dómna Pontbriantú eșisè — după prescripția doctorului, sé facá, împreună cu o prietiná, o preumblare la șosea, de unde reîntrándú în orașú pe la 9 óre séra, fú oprítá, sub pretextú de contrabandá, la beserica Mogoșóei și tratata cu puçiná galanterie. Sé vede cá libațiunile în onórea lui Bachus facú pe unii ómeni puçinú galanți cu femeile, și edilulú nostru, supra-numitú din cauza capacitátei stoma-chului séu: *Decalítru*, era într'o stare care, cu unú momentú mai înainte, smulsesé unui domnú, a cáruí trásurá fusesé asemenea oprítá sub același pretextú

acastă exclamație: »Te faci contrabandistă introducându atâta lichidă spirtoasă în orașu, ascundendu-lu în stomachă. . . «

Urmarea acestui scandală a fostă că pricinuitoriulă lui, cu totă activitateă ce desfășura în servicii și care-lă slăbia până a-lă face să aibă trebuința de reconfortante de cari a cam abusată în timpulă din urmă, — dupăcum a observată primul-ministru a trebuită să-și dea demisiunea, iar cocónele nu mai îndrănescă să iasă sêra afară din orașu.

* * *

Dela terorismă până la anarchismă nu e de câtă ună pașă. E câtva timpă de cândă impiegații comerciali să agită pentru a obține o di de repaosă pe săptemână. Resultatulă totuoră întruniriloră și protesteloră de până adă, a fostă că o mare parte dintre comercianți au semnată ună angagementă între ei spre a-și închide prăvăliele domineca, obligându-se a plăti, în casă de abatere, o amendă. Acastă măsură trebuia să se aplice cu începere de la 3.15 Junie. Cum însă *prom ttre c'est noble, t'nir c'est bourgeois*,¹⁾ chiar și pentru negastor și chiar cândă promisiunea este scrisă, unii, mai puțin scrupuloși, au găsită că e destulă de cinstită să-și deschidă prăvăliele, profitându ast'felu de aliș-verișulă perdută de acei cari — mai cinstiți — să ținură de vorbă. Dar' aceștia, aflându că fuseseră trași pe șforă, taberiră — împreună cu impiegații cari să vedeau amenințați a numai ajunge să-și asigure diua de odihnă reclamată — asupra recalcitrantiloră, de unde să iscă o zarvă totă așa de mare ca și cea care — în altă ordine de idei — turbura linișcea obicinuită a grădinei Cismegului.

E vorba de sărbătorile organizate de societatea dómneloră *Furnica*, cari începuseră încă de sămbetă. Să inscenasă ună felu pe bălcu ală Moșiloră în mică, în care însă vuetulă era totă așa de mare. Sămbetă, timpulă cam amenințatoriă n'a atrasă publiculă. Dominecă sêra însă timpulă restabilindu-se, grădina era plină de lume. Cu tóte aceste animația lipsia și bălcu era departe de-a înfățișia splendorile sărbătoriloră de acest felu din trecută. Succesulă a fostă numai ală cascadei construite de curându, care să repede din virfulă movilei într'ună întreită basină pe de-asupra unei grote, prin care toți au ținută să defileze. Totuși rețeta a fostă splendidă — vre-o nouă mi de franci și gurile rële spună că acum cocónele voră avea cu ce să plece la băi.

* * *

Într'adeveră, în curându Bucureșcii să voră despopora. Curtea a dată semnalulă stabilindu-se încă din Maiă la Sinaia, unde corpulă diplomatică a urmatu-o, iar trenurile pentru stațiunile balneare, ală căroră tarifă și redusă cu 50% din prețurile deja destulă de reduse, hotărăscă pe toți să se pregătescă de ducă. Și orașulă sar' fi și deșertată sêm-

țitoriă până acum, dacă timpulă afară din cale variabilă nu ni-ar' țenea încă pe locă. Ploile și furtunile să succedă într'ună modă ingrigitoriă și în diua de 1.13 Junie am avută ună uragană cum de multă nu să țene minte. Case descoperite, arbori smulși, strade încate, iată resultatulă unei jumetă de oră de potopă. Și furtunile stricătore să țină lanțu. Multe recólte au fostă distruse de grindină și poteți judeca de însemnătatea pagubeloră dacă acțiunile societățiloră nòstre de asigurare au scădută cu câte 15 lei, căci să dice că cererile de despăgubiri, ce curgă din tóte părțile, să urcă la suma însemnată de 15 000 000.

Dar' nu numai acțiunile au scădută din această causă ci și petrekerile. Întreprindători de grădini suntă în ajună de-a fi ruinați și multe din societățile ai căroră membri, neputându părăsi orașulă pentru ună timpă mai îndelungată, să mulțumescă să-și petrecă însenându câte-o petrecere intimă în vre-una din grădinile din împrejurimi, au trebuită să-și amâne sărbările proiectate.

Să vede însă că musica fiindă de esență divină, Domnedău o are în deosebită considerație, căci Lună (11.23 Junie) cândă societatea Lăutariloră nòstri a hotărită să facă o excursiune la Bordeiu, vremea a fostă admirabilă. De demință societariă porniră, cu musica în frunte, dela grădina Sfântulă Gheorghe, străbătându strada Lipscani, calea Victoriei și șoseaua până la loculă hotărită pentru serbare. În primulă rindă urmau lăutari cari fuseseră la Parisă, cu ocașia Expoziției universale, îmbracați în pictoreșile costume naționale ce-și făcuseră cu acea ocașione: pantaloni și minteană de postavă albă brodată cu găitană negru și cămașă cusută cu arnici, cu mâncile largi falfăindă în vântu. Ceia ce n'au înțelesă, era musica militară în fruntea acestei procesiuni. Ideia nòstră e că toți membrii corporațiunei ar' fi trebuită să alcătuiască o bandă monstră, cea ce negreșită ar' fi fostă cu multă mai caracteristică. Dar' să vede că lăutari nòstri au ținută să-și dea și ei macară odată luxulă de-a asculta pe alții cântându pentru ei, ei cari cântă îndestulă pentru totă lumea.

Cu tóte aceste, spre a nu să strica obiceiulă, cătră sêra să pornă o plóie, care negreșită a stinsă totă entuziasmulă și a potolită tótă aprinderea petrecătoriloră.

* * *

Îubileulă de 25 de ani ală *Familiei*, ală cărei numără festivă a apărută la 10.22 Junie, ne-a făcută să vedemă cu mâhnire starea de penurie literară în care ne găsimă tocmai noi, cari ar' trebui să fimă centrulă vieței româneșci în tóte direcțiunile activității omeneșci. Cândă într'ună orașelă ca Oradea-Mare, unde Români să potă numera pe degete și într'o țără unde elementulă română e încunjurată de atâte elemente străine ce-lă copleșescă și-lă înăbușescă, în mijloculă a totă felu de miserii create limbei și întreprinderiloră româneșci, o fôie literară i-și pôte inaugura ună pătrară de secolă de existență; — noi cari suntemă în totă

¹⁾ A promise e nobilă, a implini e burghez
Amiculă Familiei. Anulă XIV. — 1890. Nr. 15.

largul nostru, nu putem proroci nici un lustru de trai unei foi literare mai serioase. *Revista nouă* trebuie să lupte cu dificultăți enorme și chiar întreruperea ce suferise era să fie desevisită, dacă nu se găsea un editor mai întreprinzător care să o spriginască, iar *Convorbirile literare* sunt în agonie, cu totu spriginulă aceluiși editor. Iată pentru ce d. Iosif Vulcanu merită toate felicitările și totă admirația noastră și existența foii sale în Ardeal dovedește că nivelul nostru cultural e foarte jos. Unu semn caracteristicu sunt și numărusele plagieri de cari cu totă campania întreprinse de *Contemporanul* cei cu mania autorlicului par a nu se fi desbărat încă. Într'o cronică anterioară am semnalat cum d. Mironu Vălsănescu începuse în *Revista literară* o serie de admirabile *scrisori nevinovate*, cari însă aveau marea vină de-a fi plagiate după romanul lui Louis Reyband: *Jeremie Paturot à la recherche d'une position sociale*.¹⁾ Acum, unu altu domn, V. Vlădescu, cuprinsu de frigurile nemoriei, publică în *Biblioteca familiei* (N. 22 de la 27 Maiu 8 Junie) o bucată de versuri, care i-ar fi atrasu de siguru toate laudele, dacă n'ar fi fostu copiate versu cu versu și vorbă cu vorbă — cu titlulă dimpreună — după poesia regretatului Nicolae V. Scurtescu, *I-mi place*, publicată în volumul lui de *Poesii*, tipăritu în 1877, și reproduasă de curundu în broșura Nr. 8 din *Noua Bibliotecă populară*, împreună cu alte bucăți și unu studiu asupra autorului.

Negreșitu neobrăzarea acestui ipochimen vè surprinde totu atâtu de multu ca și ignoranta redacțiunii acestei foi cu pretenții literare (sic!), care nu cunoșce nici atâtă literatură românească.

* * *

O dovadă mai multu că nu numai din punctul-de-vedere culturalu, dar' și din acela al sentimentelor naționale tineretulu nostru e mai prejosu decâtu străinii, am avutu-o dila aceste primindu — Diariulu — protestu dătoritu inițiativă studentiloru portughezi. Cunoșceți amenințările Angliei, la adresa Portugaliei, în urma evenimentelor din Africa, unde interesele engleze au venit în conflictu cu cele portugheze. Nația cea mai negustorească din lume nu sa sfîtu a călca în picioare toate principiile de dreptate întemeindu-se pe acela alu fortei primându dreptulu. Studentii universității din Coimbra au luat atunc inițiativa redactarei unui diariu protestu, care se fie și ca o iconă a solidarității națiuniloru latine. Numărul unic alu acestui diariu a apărut în cursul lui Maiu, sub titlul de *Anathema* și cele 48 pagini ale sale reunescu într'unu album elegantu multe nume ilustre. Mulțumita indiferenței ce arătăm în mai toate cestiunile, și cu deosebire cându e vorba de naționalitate, România e cea mai slabu reprezentată, ea tocmai care are mai multă trebuință de-a se face cunoscută și mai multă nevoie de sprijinul

¹⁾ Jerome Paturot în căutarea unei pozițiuni sociale.

suroriloru sale. Într'adeveru, afară de d. Valentinu vechiu diaristu, dintre tineri unulu singuru a răspunsu la apelulu dloru Antonino Vaz de Macedo și Arthur Pinto da Rocha: Acesta e d. Juliu I. Roșca, care a trimesu următoarea cugetare:

»Aucune menace n'effraie celui qui defend un prince: une idee tient tête à un coup de canon.«¹⁾

Onore inițiatoriloru acestei publicațiuni, care dovedește cu câtu nivelul studentiloru străini e mai înaltu decâtu alu celoru ai noștri, — și alu cărei profitu e destinat u subscripțiunii naționale pentru înarmarea patriei.

* * *

Dar' avem și noi unu gen de literatură care e foarte căutat și pe care tonta zădărnice a cochetelor noastre o sôrbe cu aviditate: sunt dările de séma . . . fantastice și epitelate de multe-ori ridicule — ba chiar necuviincioase — cu cari le împoțonează până totu atâtu de . . . fantastică a lui Claymoor, curieristulu lumetu alu diariului *L'Independance roumaine*, care, fără îndoială, va rămânea o tristă figură în diaristica noastră. Lasă că ni-se pare unu *nou-sensu* a vorbi Românilor de interesele lor într'o limbă străină, care nu servește decâtu a ne arăta străinătăței în totă goli-ciunea ticăloșiei noastre, cea ce de siguru este a face unu réu serviciu țerei a cărei interese au pretenția de a le sustene. Rufeles trebuiescu să se spele în familie și dacă boerii noștri voru să se amestece în politica românească, apoi să facă bine să învețe românește, căci să hrănescu pe pământu românesc și din sudorea Românilor. Astfelu credu că înțelegeți totu atâtu de puțin, ca și mine rostulu celoru trei diare ale noastre ce apară în frânțuzește și cari nu facu decâtu a ne compromite în ochii străiniloru din toate punctele de vedere. De exemplu, ce dicit străinii de literatura noastră, cându în suplinimentulu literariu alu diariului *L'Independance roumaine* nu vedu decâtu numai bucăți de autori străini, reproduse după diarele și revistele franțuzești? Și ca să vedeți ce idee își facu de noi din cronicile lui Claymoor, iată ce dicit *la Reforme*, celu mai importantu diariu bruxelz:

»Claymoor constată că »uritul devine mortalu la București. Séra este recore, dar' unde se te duci? Nu mai sunt recepțiuni și grădinele sau prefăcutu în lacuri pentru rațe. Cineva se plimbă puțin pe trotuaru privind steele după ceru și făcându puțin cu ochiulu celoru cari se tereșcu pe pământu, apoi se duce să cață înainte lui Capșa între o înghețată și unu paharu cu bere. Aceleși femei, aceiași bărbați, același spirit și mai adesea aceeași poziție.«

»*Gnoti seavton* a disu înțelepciunea greacă, Claymoor o urmază.«

Și aci reproduce unu fragmentu din darea de semă a acestuia incomparabil . . . scriitoru —

¹⁾ Nici o amenințare nu înspăimintă pe acela care apără unu principiu: o idee țene pieptu unei lovituri de tunu.

cum ȃice *Bucarest* — despre concertul D.-rei Sani, ce sa datu sãmbetã, la 26 Maiu (7 Junie), in palatul Ateneului :

»Cu tãte acestea, in acetã liniŝce *platã* cupola Ateneului a strãlucitã ca unã astru pe bolta instelatã a ceriului alãturi cu blonda Phébé.

»O privighetãre a cãntatũ. Acetã pasere graŝiosã revenia sã ciripescã in patrie-i. Luna Marici, luna roselorũ, ridea in toaletele dõmnelorũ, in tãtã sala. D.-ra Maria Sani, pe care natura i-a plãcutũ s'o inzestreze cu unũ talentũ melodiosũ, exchisũ, are amintirea inimei. Ea revine aprãpe in toŝi anii in tãrã, in sesonulũ frumosũ, ca rindurica, pentru a resfira cele mai frumosẽ mãrgãritare ale mãtãnielorũ sale vocale.

»Toŝi bucureŝcii titraŝi, cunoscuŝi ŝi eleganŝi, sã aflã in logi ŝi in parterũ. Sã citãmũ nume, lista cu tãte cã extra-becarã ar' fi prea lungã.

»Tunetulũ bubue. E sgomotulũ aplauselorũ cari pornescũ din tãte pãrŝile. D.-ra Maria Sani a apãrutũ ŝi publiculũ de elitã o salutã. Graŝiosa artistã este mai incãntãtoare decãtũ ori-cãndũ. Brunã ca o Andalusã, cu ochii de tãciuni ŝchinteiatori, ea sa incadratũ inr'o toaletã de balũ albastru peruzianã brodatã cu argintũ; tãcerea sa restabilitũ de-odatã, pitulicea pe care d.-ra Sani o tãne inchisã in gãtlejulũ ei a inceputũ sã cãnte. Ea evocã umbra lui Bellini compositorulũ celũ mai melodiosũ pe care amorulũ la stinsũ la 26 de ani. Cavatina *Puritanilorũ* este strãlucita pre fatã a acestei serbãri.

»D.-ra Maria Sani poŝede o vãce purã, cristalinã, exchisã, unũ talentũ impãcabilũ ŝi o siguranŝã nealteratã. Ea este isvorulũ care cãntã in oasis, ŝi priveghitãrea care suspinã trilirile sale de amorũ sub frunŝiŝu. Ea este mãrgãritariulũ cãruia purulũ orientũ i-i desfide ori-ce luminã ŝi clarulũ diamantũ, rađã de sãre inchegatã.»

»Deliciosũ, nu este aŝa, — observã *Reforma* — acestũ reporterũ care a inventatũ pe cantatricea rinduricã, privighetãre, porumbelũ, pitulice, andalusã, evocatrice a lui Bellini incadratã — oh! cadrulũ acesta — inr'o toaletã de balũ albastru — fãrã indoiãlã prin opoŝitiune cu balurile albe.

»ŝi tunetulũ acesta care bubue — nu e gãsitũ? Suntũ Bucureŝcii extrabecari cari aplaudã.

— »Extra ce? a strigatũ Trublotũ cetindũ pe Claymoor. . . .

»ŝi vãcea d.-rei Sani care e nu numai purã, cristalinã, exchisã, dar' care e totũ-odatã unũ isvorũ, unũ mãrgãritariũ ŝi unũ diamantũ. . . .

»Autorulũ a atinsũ rezultate noi in literaturã prinr'o intrebuintãre judicioã a stilului zoologicũ combinatũ cu arta lapidarului, dar' pãte ŝi mai multũ, Claymoor, cãndũ sã repede in comparaŝiuni arhitecturale ŝi merge de la plafond la capacũ.

»Trio din alũ 5-lea actũ alũ lui *Faust*, ȃice elũ, a inchisũ strãlucitũ acetã splendidã serbare musicalã.

»Ingeri puri, ingeri radioŝi,« repediŝi cu note vertiginãse te fãcea sã redicã capulũ. Priviai plafondulũ in lipsa ceriului pentru a vedea dacã acetã vãce nu pornia de-acolo. Dacã Margareta lui Faust

a poŝedatũ o asemenea vãce, invocãtiunea ei cãtrã Domneđeu trebuie sã fi obŝenutũ iertarea amantului ei. N'a fostũ decãtũ unũ regretũ ŝi elũ a fostũ unanimũ, acesta e cã serbarea sa terminatã aŝa de curendũ. Posta vine mãncãndũ. Lacomii n'aveau de-ajunsũ. Dar' d.-ra Maria Sani a reinchisũ in cutia-i de aurũ paserea pe care o are in gãtlejulũ ei. Cãndũ o sã mai vrea òre sã redice capaculũ ŝi s'o lase sã ciripescã!«

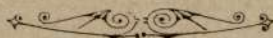
»Oh! shocking, D. Claymoor.

»Dar' adevãratũ, asta sã pãte numi »stilũ cu imagini« ŝi chiar' dacã tãte dãrile de sãmã ale ȃiarierilorũ franco-romãne nu resfirã neŝce asemenea mãrgãritare, inŝelegemũ cu greu cã i-sã ureŝce cuiua la Bucureŝci, cãndũ este acolo unũ Claymoor.»

ŝi inr'adevãrũ, ne amusãmũ grozavũ, cãci isbucnimũ de risũ cetindũ nu numai cãteva rinduri, dar' unũ articolũ intregũ!

Dar' veđi cã totũ aŝa de grozavũ ridũ ŝi strãinii de noi!

A. C. ŝOR.

» DIVERSE. «

Cronicã. — Școlã de fete cu internatũ in Aradũ. Comitetulũ reuniunii femeilorũ romãne din Aradũ ŝi provincie a decisũ, ca inçã la inceputulũ anului ŝcolasticũ viitorũ sã deschidã școlã de fete cu internatũ in Aradũ. — Spre scopulũ acesta comitetulũ a alesũ o comisiune, pe care o a incredințatũ, ca sã facã dispoŝitiunile pregãtitoare pentru deschiderea acestei școle la inceputulũ anului ŝcolasticũ viitorũ. — Aflãmũ cu plãcere, cã mai mulŝi dintre domniã profesori dela seminariulũ diecesanũ din Aradũ ŝi-au oferitũ deja serviciile pentru școlã de fete a reuniunii.

Societatea de lecturã „Petru Maiorũ“ a stud. rom. univ. din Budapesta a numãratũ in anulũ școl. 1889/90: membri fondatori 20, membri onorari 33, membri ordinari 26 ŝi membri ajutãtori 3. Comisiunea literarã a ȝenutũ 8 ședințe in decursulũ anului, in care sau cetitũ ŝi criticatũ in modũ prealabilũ lucrãrile literare ale membrilorũ societãŝii. Lucrãrile literare suntũ in numãrũ de 9. Din fãia societãŝii »Rosa cu ghimpi« au apãrutũ 8 numeri de cuprinsũ ŝcientificũ-literariũ ŝi humoristicũ. In anulũ școl. 1889/90 biblioteca societãŝii a crescutũ cu 36 opuri. Biblioteca consistã cu finea acestui anũ din 1026 opuri. Foile, care le primeŝce societatea suntũ de tãte 21. Societatea dispune cu finea anului administrativũ 1889/90 de o avere in bani de 4315 fl. 92 cr.

Loteria sã desființezã. Din Budapesta sã scrie, cã ministrulũ de finance Weckerle umblã seriosũ cu gãndulũ sã desființeze inŝtituŝiunea periculãsã a loteriei mici. Dar' pentru aceã fãrã loterie nu vorũ rãmãnea fericitele popãrã din statulũ ungarũ. Sã va introduce adecã in loculũ loteriei mici

o alta, numită loteria de clase. Acésta este o emisiune de losuri, care se vîndu din partea statului și se tragü apoi cu căștiguri mai mari și mai mici. Statulü va vinde losuri numai întregi, dar' colec-tanții și zarafii vorü avé dreptulü de a vinde și jumătăți și pătrare de losuri. Instituțiuni analoge există deja în mai multe state, d. e. în Prusia, Saxonia etc. În ministeriulü de finance sa elab-oratü deja unü proiectü în acéstă privință.

Nutrirea copiilorü. Profesorulü Nothnagel de la facultatea de medicină din Viena a înfățișatü ascultătorilorü sêi unü băiatü de dece ani din Pesta, slabü și bolnavü de o bôlă, care se iveșce rarü la copii, anume învêrtoșarea ficatului și gâlbina-rea în gradü mare. Tatälü copilului, care era de față, a rămasü uimitü, cândü profesorulü Nothnagel a spusü, că acéstă bôlă e o urmare a beuturii preste mësura de alcoolü (spirtü). Băiatulü adevcă mărturisise, că încă dela vêrsta de 4 ani avea obi-ceiü, cu alți doi frați, mai mari cu doi ani decâtü elü, sê deschidă pe ascunsü dulapulü și se bea în fie-care di cantități mărișore de diferite liqueururi (rachiuuri dulci) și cognacuri (unü felü de rachiu fôrte tare), și afară de acésta, fiindü-că era slabü de constituțiune mai căpêta de bëtütü și vinü roșü. Mediculü Nothnagel accentuă cu acéstă ocașiune, câtü de stricăciôsă e pentru organismulü copiilorü beutura regulatä de alcooluri și ce greșită e pă-rerea unorü medici și laici, că beuturile spirtuöse ar' avé vre-o valóre, nesfiindu-se a da copiilorü pentru întărirea lorü vinü și bere, ori chiar' cognac. Esperința a doveditü, că până la vêrsta de 14 ani copiilorü sê nu li-sê dea beuturi spirtuöse, nici cafea, cêiü ori ciocoladă, ci sê fie nutriți cu lapte, apă și altă hrană întăritóre, și sê fiă țenuți în aerü bunü și prospetü. Acéstă procedere dietetică sê fie urmată cu atätü mai strictü, cu câtü ađi prin educațiunea modernă activitatea creerilorü și ner-vilorü e fôrte încordată, așa, că ori ce altă esci-tare a acestorü organe trebuie sê producă stări bolnăviciose.

Corulü metropolitanü din Iași sub conducerea șefului sêu, dlü Gavriilü Musicescu, profesorü la conservatoriulü din Iași, e în călătorie prin Transilvania, Sêrbia și Bulgaria. Scopulü acestei călătorii e reciproca cunoșcere și respân-direa culturii musicale, clasice și populare. Spre realizarea acestui idealü, dlü Musicescu, precum aflămü dintr'o scrisóre ce ne trimite, a pregătitü unü repertoriü din compozițiunile măiestrilorü: Orlando di Lasso, Haendel, Stradella, Schubert, Verdi etc. și din căntece populare române, cu care a datü deja în România 18 concerte în vara anului trecutü. Orașele, prin care corulü și-a propusü sê dee câte unü concertü coralü suntü: Brașovü, Blașiü, Sibiiü. Deva, Clușiü, Oradea-mare, Aradü, Ti-mișóra, Lugosü și Caransebeșü. Corulü mixtü alü metropoliei din Iași este compusü din 40 de persóne.

Glume. — La birtü. — Băiete, suntü două

mușce în supă. . .
— Nu sê pôte, d.-le, le-am scosü eu cu lingura pe tóte, înainte de a aduce mîncarea.

Totü la birtü. — Cum sê numeșce vinulü ästa?

— De ce?

— Ei, deóre-ce e botezatü și trebuie sê aibă unü nume!

Tóne rele. — Bietulü X. . . !

— Ce i sa întimplatü?

— Dela înmurmêntarea sócră-sa are o dorere . . .

— Ce felü, pentru sócră-sa? Curiosü?

— Da, o dorere reumatică ce a căpêtatü-o la cîmieriü din cauza ploii.

Profetü. — Aron: Așa sê vede că d.-ta nici-odatü nu vrei sê-mi plătești banii cu cari îmi ești dătorü!?

Mihaiü: O, ce minunatü omü ești, jupâne Aronü, dacă d.-ta ești unü adevêratü profetü!

N'ntêlegere. — Călătorilü: Potü căpêta pu-çina beutură?

Muierea de casă: Da, da, încă aici e fontána.

Călătorilü: Nu mai întêlesü stăpênă, că eu nu vreu sê mê spalü ci sê béu puçinü.

Limba maternă. — Învețătóriulü: Ce în-țelegemü su numirea „limba maternă“?

Învețăcelulü: Acea că „tatälü sê tacă!“

Cândü a juratü. — Judele cătră martorü: — „Jurat'ai vre-odatü?“

— Martorele: — „Juratü!“

— Judele: — „Cu ce ocașiune?“

— Martorele: — „Cândü eram amorisatü ori voiamü a seduce vre-o femeia.“

Modü ușorü de-ași căștiga pânea. — „Cu ce te ocupi acum?“ — întrebă unü tinêru pre unü amicü alü sêu.

— „Cu scrisulü, — cu acesta mê mai sustênü.“

— „Așa! ? Da scrii la diare?“

— Ei, ba nu, — dară scriu câte de două-orï pe lună tatälui mien, că am lipsă de banü.“

Proprietariü, Redactorü răspundetóriü și Editorü: NICOLAE F. NEGRUTIÜ.